

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 14. november 2022
(OR. en)

14718/22

ENV 1152
JAI 1459
CRIMORG 159
RELEX 1522
DEVGEN 204
COMER 137
EUROJUST 97
ENFOPOL 554
ENFOCUSTOM 165

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	9. november 2022
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2022) 581 final
Teema:	KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE Looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemise ELi tegevuskava läbivaatamine

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2022) 581 final.

Lisatud: COM(2022) 581 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 9.11.2022
COM(2022) 581 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

Looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemise ELi tegevuskava läbivaatamine

{SWD(2022) 354 final} - {SWD(2022) 355 final}

Looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemise ELi tegevuskava läbivaatamine

Taust

2022. aasta detsember on maailma elurikkuse säilitamise seisukohast otsustav aeg. Bioloogilise mitmekesisuse konventsioonile allakirjutanud kohtuvad Montréalis, et võtta vastu konventsiooniosaliste 15. konverentsi järeldused. Sellel kohtumisel püüavad allakirjutanud määratleda ülemaailmsete jõupingutuste suuna ja võtta kohustuse tegutseda, et elurikkuse jätkuv hävitamine peatada ja see ümber pöörata. Kuu aega varem kohtuvad ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooni (CITES) osalised Panamas, et vaadata läbi meetmed, millega tagatakse, et rahvusvaheline looduslike looma- ja taimeliikidega kauplemine ei ohusta liikide säilimist.

Võitlus looduslike liikidega kaubitsemise vastu on elurikkuse vähenemise peatamiseks tehtavate jõupingutuste oluline osa. Nagu on rõhutanud valitsustevaheline bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitlev teaduslik-poliitiline foorum (IPBES), on eluslooduse säästev kasutamine praeguste ja tulevaste põlvkondade vajaduste rahuldamiseks hädavajalik. Eluslooduse säästev kasutamine võib aidata peatada uute pandeemiate teket, pakkuda kohalikele ja põlisrahvastele kestlikke elatusvahendeid ja aidata kaasa elurikkuse taastamisele ja säilitamisele. Ebaseaduslik või ebatõhusalt reguleeritud looduslike liikidega kauplemine seevastu ohustab sellist säästvat kasutamist¹.

2020. aasta järgne üleilmne elurikkuse raamistik, mis on kavas vastu võtta detsembris toimuval bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste 15. konverentsil, peaks seadma konkreetsed eesmärgid ja sihtväärtused, et tagada looduslike, maismaa-, magevee- ja mereliikide püüdmise ja kogumise ning kasutamise ja nendega kauplemise seaduslikkus ja säästvus. Ajakohastatud tegevuskava eesmärk on aidata Euroopa Liidul ja selle liikmesriikidel nimetatud kohustust täielikult täita.

Looduslike liikidega kaubitsemine on endiselt tõsine ja levinud probleem. Nagu on leitud ÜRO narkootikumide ja kuritegevuse büroo 2020. aasta aruandes looduslike liikidega seotud kuritegevuse kohta, ei ole ükski maailma riik looduslike liikidega kaubitsemisest puutumata ning selliseid liike on palju, alates angerjast kuni roosipuuni². Pärast COVID-19 pandeemia algust on salakaubana veetud looduslike liikide puhul ametiasutuste teostatud konfiskeerimiste arv kogu maailmas vähenenud,³ kuid puuduvad tõendid selle kohta, et vähenenud oleks ebaseaduslik kauplemine kui selline.

Liikidega ebaseaduslik kauplemine on üks maailma elurikkuse vähenemise põhjustaja⁴. Liikide ebaseaduslik kasutamine võib looduslikke populatsioone oluliselt nõrgestada ja mõnel juhul põhjustada nende väljasuremise⁵. Mõju võib tekkida ka liikidele, mis ei ole ebaseadusliku kaubitsemise otsene sihtmärk, näiteks kaaspüügi või elupaikade kahanemise

¹ IPBES, *Summary for policymakers of the thematic assessment of the sustainable use of wild species of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services* (valitsustevahelise bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitleva teaduslik-poliitilise foorumi looduslike liikide säästva kasutamise temaatilise hindamise kokkuvõtte poliitikakujundajatele), 2022.

² UNODC, *World Wildlife Crime Report* (aruanne looduslike liikidega seotud kuritegevuse kohta), 2020.

³ TRAFFIC, *An overview of seizures of CITES-listed wildlife in the EU in 2020* (ülevaade CITESi nimekirja kantud looduslike liikide konfiskeerimistest ELis 2020. aastal), 2022.

⁴ IPBES, *Summary for Policymakers of the Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services* (valitsustevahelise bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitleva teaduslik-poliitilise foorumi ülemaailmse hindamisaruande kokkuvõtte poliitikakujundajatele), IPBESi sekretariaat, Bonn, Saksamaa, 2019.

⁵ Maxwell, S. *et al.*, Biodiversity: the ravages of guns, nets and bulldozers (Bioloogiline mitmekesisus: relvade, võrkude ja buldoosrite laastamistöö), *Nature*, 536, lk 143–145, 2016.

tõttu. Võtmeliikide ebaseaduslik eemaldamine ökosüsteemidest võib tekitada ka doominoefekti, mis mõjutab ökosüsteemi teenuseid, hävitab olulisi süsiniku sidujaid ning häirib maa ja vee seisundit ja tasakaalu⁶. Lisaks võib salakaubana veetud võõrliikide sihtriikides loodusesse laskmine häirida kohalikke elupaiku ja selle mõju pärismaistele liikidele võib olla laastav.

Looduslike liikidega kaubitsemisel on ka **väga hävituslik sotsiaal-majanduslik mõju**. Laialdane ebaseaduslik kauplemine metsloomadega võib suurendada zoonootiliste haiguste (st loomadest alguse saanud haigused, mis levivad edasi inimestele) edasikandumise ohtu, millel võivad olla laastavad tagajärjed rahvatervisele. Ökosüsteemide hävitamine, mis võib tuleneda salaküttimisest ja ebaseaduslikust kauplemisest, jätab **kohalikud kogukonnad sageli ilma seaduslikest ja kestlikest sissetulekuvormidest**. Nende seaduslike ja kestlike sissetulekuvormide hulka kuuluvad loodusturism, hästi juhitud trofeejaht ja säästev kauplemine looduslike liikidega. Hästi juhitud kauplemine looduslike liikidega võib liikide kaitsele aktiivselt kasu tuua, sest see loob kohalikele kogukondadele stiimuleid oma keskkonna eluslooduse ressursse kaitsta ning tagab samal ajal piisava ja kestliku elatise. **Looduslike liikidega kaubitsemine on aga majanduslikult ääretult tulus**. Looduslike liikidega kaubitsemise atraktiivsus – arvestades kuriteo väikest riski / sellest saadavat suurt kasu – ohustab avalikku turvalisust tõsiselt. See nõrgendab õigusriiki ja legitiimseid institutsioone. Looduslike liikidega kaubitsemine saab kasu korruptsioonist ja aitab sellele kaasa ning toetab samal ajal muud kuritegevust⁷. On selgeid tõendeid **looduslike liikidega kaubitsemise, organiseeritud kuritegevuse (sealhulgas ebaseadusliku relvakaubanduse) ja terrorismi seoste kohta**⁸.

ELil on täita peamine roll

EL on looduslike liikidega kaubitsemise üleilmne sõlmpunkt⁹ ja ELil on sellise salakaubanduse vastases võitluses täita peamine roll. **Looduslike liikidega kaubitsemise teatatud väärtus ELis oli 2019. aastal vähemalt 4,7 miljonit eurot**, kuid tõenäoliselt on see palju suurem¹⁰.

Seega on EL üleilmselt heal positsioonil, et juhtida võitlust looduslike liikidega kaubitsemise vastu. Looduslike liikidega kauplemist käsitlevad ELi eeskirjad võimaldavad ohustatud liikide jätkusuutmatu kasutamise eest kaitsmisel minna ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsioonis (CITES) sätestatust kaugemale. Näiteks laieneb trofeejahti käsitlevate kehtivate ELi eeskirjade kohaselt loa taotlemise kohustus lisaks CITESi kõige rangemasse loetellu kantud liikidele muudelegi liikidele ning suurendatakse loakohustuse kontrollimist.

Looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemisel saab EL kasutada oma pikaajalist kogemust

⁶ UNODC, *Global Programme for Combating Wildlife and Forest Crime, Annual Report* (üleilmne kava võitluseks looduslike liikide ja metsade suhtes toimepandud kuritegude vastu, aastaaruanne), 2021.

⁷ Euroopa Komisjon, rahvusvahelise koostöö ja arengu peadirektoraat, *Study on the interaction between security and wildlife conservation in sub-Saharan Africa: summary report* (uuring julgeoleku ja eluslooduse kaitse vastasmõju kohta Sahara-taguses Aafrikas: kokkuvõtete aruanne), Euroopa Komisjon, 2019.

⁸ UNODC, *World Wildlife Crime Report* (aruanne looduslike liikidega seotud kuritegevuse kohta), 2020.

⁹ Europol, *Environmental Crime in the age of Climate Change* (Keskkonnakuritegevus kliimamuutuste ajastul), 2022.

¹⁰ TRAFFIC, *An overview of seizures of CITES-listed wildlife in the European Union in 2019, January 2019 to December 2019* (ülevaade CITESi nimekirja kantud looduslike liikide konfiskeerimistest Euroopa Liidus 2019. aasta jaanuarist detsembrini), 2020.

Uus tegevuskava tugineb eelmisele ELi tegevuskavale looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemiseks (2016–2020)¹¹. 2016. aasta tegevuskava hindamisel leiti, et alates 2016. aastast on looduslike liikidega kaubitsemine tõusnud ELis ja kogu maailmas paljude poliitikakujundajate, õiguskaitseasutuste ja sidusrühmade jaoks esmatähtsaks küsimuseks. EL ja selle liikmesriigid on praegu jõustamismeetmeid tugevdanud näiteks tõhustatud piiriüleste uurimiste kaudu, milles osalevad aktiivselt Europol, Eurojust ja õiguskaitseasutused. Selle tulemusena on toimunud rohkem konfiskeerimisi ja esitatud on rohkem süüdistusi, sealhulgas kuritegevusega seotud ohte käsitleva valdkondadevahelise Euroopa platvormi (EMPACT) tegevuse kaudu. Lisaks on Euroopa Komisjon suurendanud oma toetust asjaomastele riiklikele ametiasutustele ja keskkonnakuritegude uurimisele spetsialiseerunud õiguspraktikute Euroopa võrgustikele ning tihendanud nendega tehtavat koostööd. Samuti kiitis komisjon heaks ettepaneku võtta vastu uus ELi direktiiv keskkonnakuritegevuse vastu võitlemise kohta.

EL on juhtinud looduslike liikidega kaubitsemise vastaseid meetmeid ka mitmepoolsetel foorumitel, eelkõige CITESi raames. Täitmaks ELi võetud kohustust võtta täiendavaid meetmeid elevantide salaküttimise ja ebaseadusliku elevantiluukaubanduse vastu kogu maailmas, ajakohastas EL oma eeskirju, et teha lõpp enamikule elevantiluuga kauplemise vormidele ELis.

Kaasatud on ka ELi ja liikmesriikide diplomaatilised võrgustikud, kes osalevad aktiivselt kahepoolsetes ja piirkondlikes dialoogides. Kõigele lisaks on samavõrra tähtis see, et EL on alates 2016. aastast andnud märkimisväärset rahalist abi suutlikkuse suurendamiseks ja looduslike liikidega kaubitsemise vastaste rahvusvaheliste meetmete võtmiseks, sealhulgas: i) looduslike liikidega kaubitsemise lähteriikide kohalike kogukondade kaasamise toetamine ning ii) kõnealustele kohalikele kogukondadele alternatiivsete elatusvahendite ja sissetulekuallikate pakkumine.

Püsivad probleemid ja uued võimalused

Hoolimata nendest jõupingutustest avaldab looduslike liikidega kaubitsemine ühes kliimamuutuste ja keskkonnaseisundi halvenemisega jätkuvalt suurt survet nii elusloodusele kui ka inimeste elatusvahenditele ja julgeolekule. Aja jooksul on muutunud nii kauplemisteed kui ka kaubeldavad liigid. Peale selle on **veebiplatvormide laialdasem rakendamine ebaseaduslikuks kauplemiseks looduslike liikidega** ja sellega seotud **väikepakiteenuste kasutamine** tekitanud uusi raskusi seda tüüpi kuritegude avastamisel ja uurimisel, mistõttu on vaja uusi lahendusi ja suuremaid ressursse. ELis ei ole alates 2016. aastast ebaseaduslikult kaubitsetud looduslike liikide konfiskeerimiste suurenenud arv toonud kaasa proportsionaalselt suuremat süüdistuste ja süüdimõistvate kohtuotsuste arvu. Paljudes liikmesriikides ja kolmandates riikides on jätkuvalt suureks probleemiks spetsialiseerunud töötajate, vahendite ja koolituse nappus. Samuti vajaks parandamist koostöö i) ELi liikmesriikides; ii) ELi liikmesriikide vahel; iii) ELi liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel ning iv) sidusrühmade ja kodanikuühiskonnaga.

Edasine tegevus

Läbivaadatud tegevuskava eesmärk on suunata ELi tegevust looduslike liikidega kaubitsemise vastu kuni 2027. aastani. 2016. aasta tegevuskavale tuginedes on selle eesmärk **reageerida praegustele probleemidele terviklikul viisil**. Kuigi tegevuskava keskmes on

¹¹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: „ELi tegevuskava looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemiseks“ (COM(2016) 87 final).

looduslike liikidega kaubitsemise, loob see vajalikke seoseid looduslike liikidega kauplemist käsitlevate ELi määruste ja muude seotud poliitikasuundadega.

Looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemiseks on vaja terviklikku lähenemisviisi ja erinevaid meetmeid looduslike liikidega kauplemise ja eluslooduse kaitse laiemas poliitika ristumiskohas ning kõigi meetmete eesmärk on lubada ainult säästvat looduslike liikidega kauplemist.

Tegevuskava on üles ehitatud neljale allpool esitatud peamisele prioriteedile.

- 1. prioriteet: looduslike liikidega kaubitsemise ärahoidmine ja selle algpõhjustega tegelemine**
- 2. prioriteet: looduslike liikidega kaubitsemise vastase õigus- ja poliitikaraamistiku tugevdamine**
- 3. prioriteet: eeskirjade ja poliitika järgimise tagamine, et võidelda looduslike liikidega kaubitsemise vastu tõhusalt**
- 4. prioriteet: päritolu-, tarbija- ja transiidiriikide rahvusvahelise partnerluse tugevdamine looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemisel**

Igal prioriteedil on mitu eesmärki ja iga eesmärgi jaoks on kindlaks määratud mitu meetet. Need meetmed ei ole ammendavad ja neid võidakse lisameetmetega täiendada. Eesmärke ja nendega seotud meetmeid on üksikasjalikult kirjeldatud lisas.

Uus tegevuskava, tuginedes nendele prioriteetidele,

- keskendub **eri asutuste koostööle ja nendevahelisele kooskõlastamisele**, et looduslike liikidega seotud kuritegevust tõhusalt ennetada, avastada, selle eest vastutusele võtta ja karistada¹². Tegevuskava kohaselt **tugevdatakse koostööd i) ELi liikmesriikide õiguskaitseasutuste vahel ning ii) ELi, selle liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel;**
- julgustab ELi liikmesriike ja kolmandaid riike käsitlema looduslike liikidega kaubitsemist raske kuriteona **ning suurendama täitevahelas suutlikkust ja spetsialiseerumist**, et muuta proportsionaalsed ja hoiatavad karistused normiks;
- **uurib vajadust uute seadusandlike ja poliitikaalgatuste järele, nende lisaväärtust ja teostatavust**, tagamaks et ELi meetmed looduslike liikidega kaubitsemise vastu jääksid looduslike liikidega kaubitsemisest tuleneva ohu suhtes piisavalt tugevaks ja proportsionaalseks;
- **tugevdab digiteenuste määruse vastuvõtmise tuules meetmeid looduslike liikidega internetis kaubitsemise vastu**. Looduslike liikidega seotud veebikaubandus on viimastel aastatel kiiresti kasvanud ning see vähendab kurjategijate riski ja laiendab nende turgu. Viimastel aastatel on e-kaubanduse üldine buum toonud kaasa rahvusvahelise pakiveo mahu suurenemise. Digiteenuste määruse vastuvõtmisega antakse ELi ja liikmesriikide ametiasutustele uued vahendid, et lahendada veebikaubanduse, sealhulgas looduslike liikide veebikaubandusega seotud probleeme. Tugevdatakse õiguskaitse-, tolli- ja muude asjaomaste asutuste oskusi ja suutlikkust. Soodustatakse koostööd erasektoriga, näiteks sellist, mida tehakse

¹² Kõnealune koostöö- ja kooskõlastamisvajadus käib muu hulgas järgmise kohta: CITESi haldamine; täitev- ja teadusasutused; tolliesindajad; politsei; prokurörid; kohtuasutused; tervishoiuasutused; loomade heaoluga tegelevad ja veterinaarasutused; rahapesu andmebürood; välisministeeriumid ja diplomaatilised esindused.

looduslike liikidega veebis kaubitsemise lõpetamiseks sõlmitud koalitsiooni¹³ või partnerluse ROUTES¹⁴ raames. Töötatakse välja uusi vahendeid, et teostada järelevalvet seadusliku looduslike liikidega kauplemise üle ning avastada ja uurida looduslike liikidega seotud kuritegevust. Nende vahendite hulgas on **andmebaasid, mobiilirakendused, skannerid** jne;

- käsitleb looduslike liikidega kaubitsemist jätkuvalt ülemaailmse probleemina ning tagab samal ajal rahvusvahelise koostöö ja **sidususe ELi-siseste looduslike liikidega kaubitsemise vastaste meetmete ja selle vastu võitlemise ülemaailmse tegevuse toetamise vahel**. Koostööd kolmandate riikidega tugevdatakse kahepoolsete vahetuste, piirkondlike võrgustike, eeskirjade täitmise tagamise võrgustike, kaubanduslepingute ja mitmepoolsete programmide kaudu;
- suurendab ELi otsustusprotsessi **läbipaistvust** ning edendab tugevamat partnerlust ühelt poolt ELi ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt valitsusväliste organisatsioonide, rahvusvaheliste organisatsioonide ja erasektori vahel. Tunnustatakse ja hõlbustatakse valitsusväliste ja rahvusvaheliste organisatsioonide ning erasektori panustamist võitlusse looduslike liikidega seotud kuritegevuse vastu, sealhulgas kaasates neid poliitilistesse aruteludesse¹⁵.

¹³ Vt koalitsioon looduslike liikidega veebis kaubitsemise lõpetamiseks (Coalition to End Wildlife Trafficking Online).

¹⁴ Vt „Welcome to Reducing Opportunities for Unlawful Transport of Endangered Species“ (Tere tulemast ohustatud liikide ebaseadusliku transpordi võimaluste vähendamise programmi) (routespartnership.org).

¹⁵ Kõik selles lõigus kirjeldatud punktid moodustavad EMPACTi (ELi liikmesriikide juhitud julgeolekualgatus rahvusvahelisest organiseeritud ja rasket kuritegevusest tulenevate ohtude kindlakstegemiseks, prioriseerimiseks ja käsitlemiseks) põhieesmärgid. EMPACT toimib nelja-aastaste tsüklitena ja on liikmesriikide valdkondadevaheline koostööplatvorm, mida toetavad kõik ELi institutsioonid, organid ja asutused. Sellega on seotud ka kolmandad riigid, rahvusvahelised organisatsioonid ning muud avaliku ja erasektori partnerid.

Piisavad materiaalsed ja inimressursid

Looduslike liikidega seotud kuritegevuse vastases võitluses ei ole võimalik saavutada tõelisi edusamme, kui nii ELi tasandil kui ka ELi liikmesriikides ei ole kaasnevate meetmete toetamiseks piisavalt rahalisi vahendeid. On väga oluline, et looduslike liikidega kauplemise järelevalveks ja looduslike liikidega seotud kuritegevuse tõkestamiseks eraldatud vahendid i) on eelnevalt kindlaks määratud; ii) tehakse kättesaadavaks asjaomastele rakendavatele osalistele ja iii) neid kasutatakse kõige tulemuslikumal ja ühtsemal viisil.

Looduslike liikidega kauplemine tuleks täielikult integreerida asjaomastesse ELi fondidesse, mille tegevusvaldkonnad on i) julgeolek ja organiseeritud kuritegevus; ii) keskkond ja iii) rahvusvaheline koostöö / rahvusvahelised partnerlused. Eelkõige peaks see olema järgmiste fondide prioriteet: EMPACT; Sisejulgeolekufond; Programm LIFE ning naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“.

Edusammude jälgimine

Edusammude korrapäraseks mõõtmiseks loob komisjon koostöös liikmesriikidega esimesel aastal pärast kava vastuvõtmist tegevuskava rakendamise järelevalve süsteemi. Süsteem hõlmab ELi liikmesriikide ja sidusrühmade jaoks lihtsat aruandemehhanismi, mis põhineb olemasolevatel aruandlusraamistikel. Määratakse kindlaks mitu näitajat, et mõõta – niipalju kui võimalik – saavutatud tulemusi seoses tegevuskava üldise mõjuga looduslike liikidega kauplemisele.

Kokkuvõte

Läbivaadatud ELi tegevuskava looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemiseks tugendab 2016. aasta tegevuskava eesmärke, rõhutades ELi jätkuvat pühendumist võitlusele looduslike liikidega kaubitsemise vastu. Kui tegevuskavaga kaasnevad asjakohased ressursid, saab sellest ambitsioonika ja ulatusliku tegevuse ja koostöö kava nii ELis kui ka kogu maailmas, et teha lõpp looduslike liikidega kaubitsemisele.

LISA. Meetmete tabel (2022–2027)

1. prioriteet: looduslike liikidega kaubitsemise ärahoidmine selle algpõhjustega tegelemise kaudu

Eesmärgid	Osalejad	Meetmed	Ligikaudne aeg
1. Vähendada tarbijate nõudlust ebaseaduslikult kaubeldavate looduslike liikide järele	Komisjon, liikmesriigid, ELi praktikute ja eksperdirühmade võrgustikud ¹⁶	<ul style="list-style-type: none"> Edendatakse CITESi resolutsiooni Conf. 17.4 (nõudluse vähendamise strateegiade kohta) tulemuslikku rakendamist, et võidelda CITESi konventsioonis loetletud liikidega ebaseadusliku kauplemise vastu. 	Jätkuv
		<ul style="list-style-type: none"> Viiakse ellu teadlikkuse suurendamise meetmeid ning hästi sihitud, sotsiaalteadustel põhinevaid nõudluse vähendamise meetmeid, eesmärgiga muuta eelkõige ELi tarbijate käitumist. Sellist tegevust toetatakse teistel suurematel sihtturgudel. Eelistatakse tegevust, mis käsitleb nõudlust looduslike roomajate, kahepaiksete, lindude, klaasangerjate, aafrika savannielevantide, ninasarvikute, soomusloomade ja ebaseaduslikult korjatud looduslike taimi sisaldavate ravimite/toidulisandite järele. Suurendatakse tarbijate teadlikkust selle kohta, kuidas seaduslikul ja ebaseaduslikul kauplemisel vahet teha. 	Alates 2023. aastast
		<ul style="list-style-type: none"> Kõigil tasanditel, nii ELis kui ka väljaspool, rakendatakse algatusi, mis toetavad elatusvahendeid ning looduslike liikide ja elusloodustoodete säästvat kasutamist selliste toodete seadusliku ja säästva sisseostmise julgustamise ja hõlbustamise abil. See peaks hõlmama puidu¹⁷ ja muude looduslikest liikidest saadud toodete läbipaistvate ja jälgitavate tarneahelate edendamist ning olemasolevate jälgitavusnõuete täitmise tagamist, näiteks kalandussektoris¹⁸. 	Alates 2023. aastast

¹⁶ Nt Euroopa prokuröride võrgustik keskkonnaküsimustes, keskkonnaõiguse rakendamise ja jõustamise Euroopa Liidu võrgustik, Euroopa Liidu kohtunike foorum keskkonnaküsimustes ja piirkondlikud võrgustikud.

¹⁷ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse teatavate raadamise ja metsade degradeerumisega seotud kaupade ja toodete liidu turul kättesaadavaks tegemist ja liidust eksportimist ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 995/2010 (COM(2021) 706 final).

¹⁸ Nõukogu 20. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1224/2009, millega luuakse ühenduse kontrollisüsteem ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimise tagamiseks, muudetakse määrusi (EÜ) nr 847/96, (EÜ) nr 2371/2002, (EÜ) nr 811/2004, (EÜ) nr 768/2005, (EÜ) nr 2115/2005, (EÜ) nr 2166/2005, (EÜ) nr 388/2006, (EÜ) nr 509/2007, (EÜ) nr 676/2007, (EÜ) nr 1098/2007, (EÜ) nr 1300/2008, (EÜ) nr 1342/2008 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EMÜ) nr 2847/93, (EÜ) nr 1627/94 ja (EÜ) nr 1966/2006.

Eesmärgid	Osalejad	Meetmed	Ligikaudne aeg
2. Tugevdada põlisrahvaste ja kohalike kogukondade kaasamist eluslooduse majandamisesse ja kaitsmisse, sealhulgas päritoluriikides jätkusuutlike elatusvahendite arendamise toetamisega	Komisjon, liikmesriigid	<ul style="list-style-type: none"> Rakendatakse maa-alapõhiseid algatusi, nagu „NaturAfrica“, mis on ELi juhtalgatus elurikkuse säilitamise toetamiseks Aafrikas. „NaturAfrica“ toetab kaitstavaid ja arendatavaid olulisi maastikke. Algatus aitab luua töökohti ning parandada turvalisust ja jätkusuutlikke elatusvahendeid, kaitstes samal ajal olulisi ökosüsteeme ja elusloodust, mis on elutähtsad kõigi jaoks. 	Jätkuv
		<ul style="list-style-type: none"> Eluslooduse kaitsmisel ja majandamisel kohaldatakse kohalike kogukondade ja põlisrahvaste osalusel inimõigustel põhinevat lähenemisviisi (näiteks järgmise abil: i) kogukonnapõhised loodusvarade majandamise lähenemisviisid; ii) tasuta, eelneva ja teadva nõusoleku protsesside tagamine; iii) tõhusad kaebuste menetlemise mehhanismid ja iv) tagatud juurdepääs teabele). 	Jätkuv
		<ul style="list-style-type: none"> Edendatakse naiste ja noorte osalemist eluslooduse majandamisel ja kaitsmisel ning tagatakse looduslike liikidega kaubitsemise analüüsimisel ja selle vastu võitlemisel sootundlik lähenemisviis. 	Jätkuv
		<ul style="list-style-type: none"> Tegeletakse eluslooduse ja julgeoleku vahelise seosega, toetades selleks kolmandates riikides meetmeid, mis i) edendavad sotsiaalset ja majanduslikku stabiilsust, ii) tugevdavad õigusriiki ja iii) soodustavad koostööd õiguskaitseasutuste, kohalike asutuste, looduskaitsepartnerite, kohalike kogukondade ja põlisrahvaste vahel. 	Jätkuv
3. Ennetada ja tõkestada looduslike liikidega kaubitsemisega seotud korruptsiooni riigi, piirkondlikul ja rahvusvahelisel tasandil, kaasates lähte-, transiidi- ja sihtriike	Komisjon, liikmesriigid	<ul style="list-style-type: none"> Edendatakse järgmiste resolutsioonide tulemuslikku rakendamist: <ul style="list-style-type: none"> CITESi resolutsioon Conf. 17.6 konventsiooni rikkuvat tegevust soodustava korruptsiooni keelamise, ennetamise, avastamise ja tõkestamise kohta ning ÜRO Peaassamblee resolutsioon 75/311, milles käsitletakse looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemist, eelkõige selle punkt 30, <p>võttes arvesse G20 üldpõhimõtteid looduslike liikidega ja elusloodustoodetega kaubitsemisega seotud korruptsiooni vastu</p>	Jätkuv

Eesmärgid	Osalejad	Meetmed	Ligikaudne aeg
		võitlemiseks.	
		<ul style="list-style-type: none"> Tõhustatakse korrupsioonivastaseid meetmeid programmides, mille eesmärk on tugevdada asjaomaste osalejate suutlikkust võidelda looduslike liikidega seotud kuritegevuse vastu nii ELis kui ka väljaspool ELi (sealhulgas: sadama- ja lennujaamaametnikud; transpordiettevõtjad ja finantsvahendajad/finantssektor; täitevasutused ning haldusasutused) kooskõlas ÜRO korrupsioonivastase konventsiooniga ning tihedas koostöös ÜRO narkootikumide ja kuritegevuse bürooga (UNODC). 	Alates 2023. aastast
4. Võtta lähte-, transiidi- ja sihtriikides looduslike liikidega kauplemise reguleerimise kontekstis arvesse terviseühtsuse põhimõtet	Komisjon, liikmesriigid	<ul style="list-style-type: none"> Uuritakse metsloomade ja metsloomadest saadud toodete, näiteks ulukilihaga seotud zoonootiliste haiguste leviku riske. 	Alates 2023. aastast
		<ul style="list-style-type: none"> Rakendatakse sihipäraseid meetmeid nende riskide vähendamiseks kõigis tarneahelates kooskõlas eluslooduse säästva majandamise koostööpartnerluse nelja juhtpõhimõttega,¹⁹ sealhulgas selliste projektide kaudu nagu ELi rahastatav projekt „Safety across Asia for the Global Environment“, mida rakendab UNODC, ning ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni elluviidava eluslooduse säästva majandamise programm²⁰. 	Alates 2024. aastast

¹⁹ Vt „Collaborative Partnership on Sustainable Wildlife Management“ (fao.org) (eluslooduse säästva majandamise koostööpartnerlus).

²⁰ Vt ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni veebisait, „Policy Support and Governance Gateway“ – „Sustainable Wildlife Management“ (fao.org).

2. prioriteet – looduslike liikidega kaubitsemise vastase õigus- ja poliitikaraamistiku tugevdamine

Eesmärgid	Osalejad	Meetmed	Ligikaudne aeg
5. Luua raamistik looduslike liikidega kaubitsemise vastase ELi tegevuskava tõhusaks rakendamiseks riigi ja ELi tasandil	Liikmesriigid, komisjon	<ul style="list-style-type: none"> Määratakse kindlaks ja pannakse selged kohustused meetmete rakendamiseks riigi ja ELi tasandil ning tagatakse kooskõlastamine asjaomaste osalejate vahel (näiteks i) asutustevaheliste komiteede loomise või vastastikuse mõistmise memorandumite sõlmimise kaudu; ii) riiklike tegevuskavade vastuvõtmisega või iii) riigi kontaktasutuse määramise kaudu). 	2023
		<ul style="list-style-type: none"> Luuakse tegevuskava aruandlus-, järelevalve- ja hindamisraamistik ELi ja riigi tasandil. Et vältida täiendavat halduskoormust ELi või liikmesriigi tasandil, peaks see raamistik olema vastavuses olemasolevate aruandekohustuste ja -struktuuridega. 	2023/2024
		<ul style="list-style-type: none"> Looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemise ELi tegevuskava rakendamise peamise vahendina kasutatakse EMPACTi ja tegevuskava elluviimise kaasatakse EMPACTi riiklikud koordinaatorid. 	Jätkuv
6. Tagada, et looduslike liikidega kaubitsemise vastane ELi ja riiklik poliitika oleks kõikehõlmav ja kooskõlas rahvusvaheliste kohustuste, standardite ja parimate tõenditega	Komisjon, liikmesriigid	<ul style="list-style-type: none"> Rahvusvahelisi institutsioone ja eksperte toetatakse aktiivselt ning nendega tehakse koostööd, et korraldada teadusuuringuid ning arendada/ajakohastada suuniseid ja identifitseerimisvahendeid (tehnilisi vahendeid, sealhulgas kohtumeditiini ja identifitseerimise juhendeid) looduslike liikidega kauplemisega seotud põhiküsimustes. 	Jätkuv
		<ul style="list-style-type: none"> Looduslike liikidega seotud kuritegevuse eest karistamiseks kehtestatakse proportsionaalsed, tõhusad ja hoiatavad sanktsioonid ja kohaldatakse neid kooskõlas läbivaadatud keskkonnakuritegude direktiiviga (kui see on vastu võetud) ning vahetatakse teavet ja häid tavasid, et tagada nende sanktsioonide kohaldamise järjepidevus. 	Alates 2023. aastast
		<ul style="list-style-type: none"> Rakendatakse ajakohastatud ELi suuniseid elevantuluuga kauplemise kohta ning jälgitakse nende rakendamist ja tulemusi. 	Jätkuv

Eesmärgid	Osalejad	Meetmed	Ligikaudne aeg
		<ul style="list-style-type: none"> Rakendatakse jahitrofeede impordi rangemat kontrolli (näiteks i) uurides jahitrofeede impordiloa nõude laiendamist nõukogu määruse (EÜ) nr 338/97 B lisaga hõlmatud täiendavatele liikidele; ii) tehes koostööd rahvusvaheliste partneritega, et ajakohastada olemasolevaid tõendeid trofeejahi mõju kohta looduslikele liikidele, ning iii) muutes jahitrofeede importimisel kasutatavate riikide ja liikide kombinatsioone käsitleva teadusliku järelevalverühma arvamused läbipaistvamaks). 	Alates 2023. aastast
		<ul style="list-style-type: none"> Uuritakse vajadust olemasolevate meetmete läbivaatamise või uute vahendite loomise järele, selle lisaväärtust ja teostatavust, et vähendada jätkusuutmatut kauplemist looduslike liikidega (nt nn positiivne loend liikidest, mille loodusest võetud isenditega võib kaubelda ja neid lemmikloomadena pidada); kriminaliseeritakse igasugune kauplemine ebaseaduslikult hangitud looduslike liikidega või nõutakse kõigi ELi toodud loomade ja taimede registreerimist). 	Alates 2023. aastast
7. Kaasata looduslike liikidega kaubitsemise vastaste meetmete väljatöötamise ja rakendamisse ELi ja riigi tasandi asjaomased sidusrühmad	Komisjon, liikmesriigid	<ul style="list-style-type: none"> Korraldatakse korrapäraselt sidusrühmade kohtumisi riigi ja ELi tasandil, sealhulgas rahvusvaheliste organisatsioonide, asjaomaste õiguskaitse- ja õigusasutuste, kodanikuühiskonna, erasektori, akadeemiliste ringkondade ja riikide valitsustega. 	Alates 2023. aastast
		<ul style="list-style-type: none"> Korraldatakse looduslike liikidega kauplemise ELi täitevrühma (EU Wildlife Trade Enforcement Group) temaatilisi koosolekuid asjakohaste kodanikuühiskonna rühmade, ettevõtjate ja akadeemiliste ringkondade osavõtul. 	Alates 2023. aastast
		<ul style="list-style-type: none"> Toetatakse EMPACTi valdkondadevaheliste tegevuspäevade korraldamist EMPACTi osana. 	Jätkuv
8. Suhelda looduslike liikide kaubandusega seotud äri sektoritega	Komisjon, liikmesriigid	<ul style="list-style-type: none"> Korraldatakse looduslike liikidega kauplemise ELi täitevrühma koosolekuid asjaomaste ettevõtjate esindajate osalusel, et käsitleda konkreetseid küsimusi (nt traditsiooniline meditsiin, eksootilised/loodusest püütud 	Alates 2023. aastast

Eesmärgid	Osalejad	Meetmed	Ligikaudne aeg
		lemmikloomad, luksuskaupade tööstus, jahiturism, puit, kalandus ja kalatoodetega kauplemine, transport, kullerfirmad ja veebikaubandus).	
		<ul style="list-style-type: none"> • Tagatakse äriühingute kestlikkusalast hoolsuskohustust käsitleva direktiivi ettepanekus sätestatud eeskirjade järelevalve ja jõustamise eest vastutavate CITESi haldusasutuste ja riiklike haldusasutuste vaheline tulemuslik koostöö²¹. 	Alates 2023. aastast
		<ul style="list-style-type: none"> • Töötatakse välja suunised selle kohta, kuidas äriühingud peaksid täitma oma hoolsuskohustust vastavalt kavandatavale direktiivile, mis käsitleb äriühingute kestlikkusalast hoolsuskohustust looduslike liikidega kauplemisel. 	2024

3. prioriteet – eeskirjade ja poliitika järgimise tagamine, et võidelda tõhusalt looduslike liikidega kaubitsemise vastu

Eesmärgid	Osalejad	Meede (meetmed)	Ligikaudne aeg
9. Suurendada ebaseadusliku tegevuse avastamise määra ELis ja käsitleda prioriteetseid riske	Liikmesriigid, komisjon, Europol	<ul style="list-style-type: none"> • Tagatakse, et raske ja organiseeritud kuritegevuse põhjustatud ohtude hindamise (SOCTA) väljatöötamise protsess hõlmab ka looduslike liikidega kaubitsemise ohu hindamist, milles võetakse aluseks liikmesriikide esitatud andmed ja võimaluse korral ohuhindamised. Ühtlustatakse ebaseaduslikku kaubandust käsitlevaid andmeid. 	2023
		<ul style="list-style-type: none"> • Prioriteetseid riske (ja meetmeid nende riskide kõrvaldamiseks) arutatakse korrapäraselt looduslike liikidega kauplemise ELi täitevrühmas. 	Jätkuv

²¹ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, mis käsitleb äriühingute kestlikkusalast hoolsuskohustust ja millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/1937 (COM(2022) 71 final).

Eesmärgid	Osalejad	Meede (meetmed)	Ligikaudne aeg
		<ul style="list-style-type: none"> Töötatakse välja ja kasutatakse nüüdisaegseid töövahendeid ja meetodeid, et hõlbustada õiguskaitseasutuste tööd ja avastada looduslike liikidega seotud ebaseaduslikku tegevust, sealhulgas näiteks mobiilirakendusi eesliinitöötajatele. Teavitatakse täitevrühma parimatest tavadest. 	Jätkuv
		<ul style="list-style-type: none"> Rakendatakse ELi CITESi e-lubade süsteemi, et i) hõlbustada seaduslikku kaubandust; ii) hõlbustada andmete jagamist; iii) hõlbustada võltsitud lubade tuvastamist ning iv) julgustada kolmandaid riike töötama välja ühilduvald süsteeme. 	2023/2024
		<ul style="list-style-type: none"> ELi CITESi e-lubade süsteem ühendatakse ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna sertifikaate käsitleva teabe vahetamise süsteemiga (EU CSW-CERTEX) (Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond), et hõlbustada ELi tolliasutuste jaoks ELi CITESi e-lubade kontrollimist, millega parandatakse CITESi sätete täitmise tagamist piiridel. 	2024
		<ul style="list-style-type: none"> Kaalutakse märgistamise kohustuse laiendamist nõukogu määruse (EÜ) nr 338/97 B lisaga hõlmatud elusliikidele. 	2024
10. Tagada, et õiguskaitseasutustel (sealhulgas kriminaalõigusalasutustel ja kohtutel) oleks looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemiseks vajalikud valdkondlikud teadmised	Komisjon, liikmesriigid, Europol, CEPOL, Eurojust, Euroopa õigusalase koolituse võrgustik, ERA	<ul style="list-style-type: none"> Vajaduse korral korraldatakse kutsealade- ja piiriüleseid koolitusi õiguskaitseasutustele, kohtutele ja kriminaalkohtunikele, sealhulgas sihtotstarbelist koolitust järgmistel teemadel: i) kuidas parandada finantsvoogude uurimise kvaliteeti; ii) kuidas tõkestada looduslike liikidega kaubitsemist internetis ja iii) kuidas kasutada paremini ära tänapäevaseid kriminalistikameetodeid. 	Alates 2023. aastast
		<ul style="list-style-type: none"> Looduslike liikidega seotud kuritegevust käsitlev koolitus integreeritakse asjakohaste koolitusasutuste/koolide riiklikesse õppekavadesse. 	2025
		<ul style="list-style-type: none"> Liikmesriikide vahel jagatakse andmeid, koolitusmaterjale ja kohtupraktikat, kasutades selliseid vahendeid nagu keskkonnaküsimusi käsitlevate prokuröride Euroopa võrgustiku kohtupraktika andmebaas, ELi looduslike liikidega kauplemise alase teabe vahetus (EU Trade in Wildlife 	Jätkuv

Eesmärgid	Osalejad	Meede (meetmed)	Ligikaudne aeg
		Information Exchange) (TWIX) jne.	
		<ul style="list-style-type: none"> Asjaomaste organisatsioonide, ühenduste ja võrgustikega tehakse tihedat koostööd ning panustatakse projektidesse, mille töö on seotud keskkonnakuritegude vastase võitluse ja nende eest vastutusele võtmisega²². 	Jätkuv
		<ul style="list-style-type: none"> Edendatakse ja toetatakse vastastikust koolitamist. 	Jätkuv
		<ul style="list-style-type: none"> Julgustatakse ja toetatakse i) õiguskaitseasutuste, õigusasutuste ja muude pädevate asutuste spetsialiseerumist riigi tasandil ning ii) ressursside ühendamist näiteks kõigis asjaomastes õiguskaitseasutustes looduslike liikide kaitsega tegelevate üksuste loomisega. 	Alates 2023/2024. aastast
		<ul style="list-style-type: none"> Pädevaid õiguskaitseasutusi julgustatakse toetama politsei/prokuröride juhitud kriminaalmenetlusi ja nendes osalema ning pakkuma oma eksperditeadmisi. 	Jätkuv
		<ul style="list-style-type: none"> Edendatakse üldsuse veebipõhist juurdepääsu kohtupraktikale ja kohtudokumentidele ning avaldatakse tähelepanuväärseid juhtumeid (pöörates nõuetekohast tähelepanu andmekaitsele ja eraelu puutumatuse õigustele), kahekordse eesmärgiga hoida ära kuritegusid ja edendada eeskirjade täitmise tagamise parimaid tavasid. 	Alates 2024. aastast
11. Parandada koostööd, koordineerimist, teabevahetust ja andmevoogusid	Komisjon, liikmesriigid, ELi asutused	<ul style="list-style-type: none"> Luuakse järgmiste asutuste liikmesriikidevahelised teabevahetuskanalid: i) riiklikud valdkondlikud/haldusasutused; ii) riiklikud õiguskaitseasutused ja iii) tolliasutused. 	2024

²² Sealhulgas Euroopa Liidu kohtunike foorum keskkonnaküsimustes, Euroopa prokuröride võrgustik keskkonnaküsimustes, keskkonnaõiguse rakendamise ja jõustamise Euroopa Liidu võrgustik, EnviCrimeNet ja projekt „Successful Wildlife Crime Prosecution in Europe“ (Edukad kriminaalmenetlused seoses looduslike liikidega seotud kuritegevusega Euroopas).

Eesmärgid	Osalejad	Meede (meetmed)	Ligikaudne aeg
liikmesriikides ja nende vahel		<ul style="list-style-type: none"> • Tagatakse ühtne lähenemisviis looduslike liikidega seotud kuritegevuse kohta võrreldava, täpse ja täieliku operatiivteabe kogumiseks ja jagamiseks. Tagatakse võimalikult suur koostööla keskkonnakuritegude (sealhulgas looduslike liikidega seotud kuritegevuse) menetlemist käsitlevate statistiliste andmete kogumisega, millega tegelevad õiguskaitseasutused (politsei, prokurörid). 	2024
		<ul style="list-style-type: none"> • Europoliga jagatakse looduslike liikidega seotud kuritegevuse kohta süstemaatiliselt operatiiv- ja strateegilist teavet turvalise teabevahetusvõrgu (SIENA) kaudu, et tagada kõik vajalikud andmed, mis annavad realistliku pildi keskkonnakuritegevuse ohtusastmest, i) on kättesaadavad Europolile ning ii) annavad teavet ELi raske ja organiseeritud kuritegevuse põhjustatud ohtude hinnangu koostamisel. 	Jätkuv
		<ul style="list-style-type: none"> • Riigi tasandil antakse välja riskiteabe vormid, mida jagatakse looduslikest liikidest saadud kaupade ELi tolli riskijuhtimissüsteemi kaudu, et parandada tollikontrollide riskiprofiilide koostamist/teabevahetust ELi täitevametnikega. 	Jätkuv
		<ul style="list-style-type: none"> • Tagatakse tõhus koostöö ja teabevahetus asjaomaste CITESi ametiasutuste, Europoli riiklike üksuste, Eurojusti, OLAFi ja Interpoli looduslike liikidega seotud kuritegevust uuriva töörühma vahel. 	Jätkuv
		<ul style="list-style-type: none"> • EMPACTi raames seatakse sisse korrapärase ja struktureeritud koostöö ning teabe jagamine looduslike liikidega kauplemise ELi täitevrühma ja asjaomaste osalejate vahel. 	Alates 2023. aastast
		<ul style="list-style-type: none"> • Korraldatakse korrapäraseid ühisoperatsioone, mis hõlmavad piiriülest koostööd ELi liikmesriikide, Euroopa Komisjoni (OLAF) ja asjaomaste ELi asutuste, näiteks Eurojusti, Frontexi, Europoli ning Euroopa Kalanduskontrolli Ametiga. Selline tegevus võib toimuda ka EMPACTi tegevuskavade rakendamise raamistikus. 	Jätkuv

Eesmärgid	Osalejad	Meede (meetmed)	Ligikaudne aeg
		<ul style="list-style-type: none"> Looduslike liikidega seotud raske ja organiseeritud kuritegevuse juhtumites taotletakse süstemaatilisel operatiiv-/õigusabi Europolilt/Eurojustilt. 	Jätkuv
12. Tegeleda süstemaatilisel looduslike liikidega kaubitsemise ja organiseeritud kuritegevuse vaheliste seostega, eelkõige ebaseaduslike rahavoogude tõkestamise meetmete tugevdamise kaudu	Komisjon, liikmesriigid, Europol, Eurojust	<ul style="list-style-type: none"> Liikmesriike toetatakse nende suutlikkuse suurendamisel, et i) lammutada looduslike liikidega kaubitsemisega tegelevaid organiseeritud kuritegelikke struktuure ja ii) uurida rahavoogusid looduslike liikidega seotud kuritegevuse kontekstis. See toetus peaks hõlmama koolitust ja teadlikkuse suurendamist kuritegevuse liikide ja riskide kohta²³. 	Alates 2023. aastast
		<ul style="list-style-type: none"> Kooskõlas organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise ELi strateegiaga (2021–2025) algatatakse organiseeritud kuritegevuse uurimistes süstemaatilisel finantsjuurdlusi ja niipea, kui finantskeskkond viitab kuritegelikule varale, algatatakse korrapäraselt uurimisi ja menetlusi varade sissenõudmiseks. 	Jätkuv
		<ul style="list-style-type: none"> Jätkuvalt hoogustatakse võitlust looduslike liikidega kaubitsemisest tulenevate rahavoogude pesemise vastu, toetades kriminaalõiguse abil rahapesu vastu võitlemist käsitleva direktiivi (EL) 2018/1673 rakendamist ja läbivaatamist liikmesriikides. 	Jätkuv
		<ul style="list-style-type: none"> Suurendatakse teadlikkust selle kohta, kuidas saab looduslike liikidega kaubitsemise vastases võitluses kasutada vara sissenõudmist ja konfiskeerimist käsitlevat direktiivi²⁴ (pärast selle vastuvõtmist ja jõustumist) ning direktiivi (EL) 2019/1153, millega kehtestatakse normid finants- ja muu teabe kasutamise hõlbustamiseks teatavate kuritegude tõkestamisel, avastamisel, uurimisel ja nende eest vastutusele võtmisel²⁵. 	Alates 2023/2024. aastast

²³ Nt kasutades selliseid vahendeid nagu Wildlife Trade Financial Toolkit, <https://themisservices.co.uk/iwt>.

²⁴ Vt ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb digiteenuste ühtset turgu (digiteenuste õigusakt) ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ (COM(2020) 825 final).

²⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1153, millega kehtestatakse normid finants- ja muu teabe kasutamise hõlbustamiseks teatavate kuritegude tõkestamisel, avastamisel, uurimisel ja nende eest vastutusele võtmisel ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 2000/642/JSK, PE/64/2019/REV/1.

Eesmärgid	Osalejad	Meede (meetmed)	Ligikaudne aeg
		<ul style="list-style-type: none"> Tõhustatakse looduslike liikidega kaubitsemisest saadud tulu süstemaatilist konfiskeerimist kriminaalasjades, suurendades täitevametnike teadlikkust olemasolevatest konfiskeerimisvahenditest kui hoiatavast meetmest. Soodustatakse konfiskeeritud varade kasutamist kaitsemeetmete jaoks ja looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemiseks. 	Alates 2023. aastast
13. Suurendada jõupingutusi looduslike liikidega kaubitsemise veebiaspektide lahendamisel, sealhulgas digiteenuste määruse rakendamise ja internetiplatvormidega töötamise kaudu	Komisjon, liikmesriigid	<ul style="list-style-type: none"> Rakendatakse CITESi resolutsiooni Conf. 11.3 punktides 12 ja 13 looduslike liikidega seotud internetipõhise kuritegevuse kohta antud soovitusi. 	Alates 2023. aastast
		<ul style="list-style-type: none"> Tagatakse tõhus koostöö CITESi haldus- ja täitevasutuste ning digiteenuste koordinaatorite vahel vastavalt digiteenuste määrusele,²⁶ sealhulgas pakkudes piisavalt ressursse tuvastatud ebaseadusliku tegevuse suhtes järelmeetmete võtmiseks (nt luues CITESi haldus- ja täitevasutuste toetamiseks internetivaldkonna tööühmad). 	Alates 2022. aastast
		<ul style="list-style-type: none"> Tagatakse kooskõlastamine CITESi täitev- ja eksperdirühmade ning Euroopa digitaalteenuste nõukogu vahel. 	Alates 2024. aastast
		<ul style="list-style-type: none"> Kooskõlas digiteenuste määrusega töötatakse välja ELi-põhised suunised looduslike liikidega seotud e-kaubanduse kohta. 	2025
14. Parandada kinnipeetud või konfiskeeritud elusloomade või -taimede eest hoolitsemist	Liikmesriigid, komisjon	<ul style="list-style-type: none"> Järgitakse konfiskeeritud elusloomade kõrvaldamist käsitlevaid CITESi suuniseid, mis on sätestatud CITESi resolutsioonis Conf. 17.8 CITESis loetletud liikide ebaseaduslikult kaubeldavate ja konfiskeeritud isendite kõrvaldamise kohta, tagades, et kõiki kõrvaldamise/hooldamise võimalusi kaalutakse piisavalt ja et lõplikud otsused on hästi põhjendatud. 	Alates 2023. aastast
		<ul style="list-style-type: none"> Riigi tasandil laiendatakse spetsialiseeritud päästkeskuste võrgustikke ja ELi tasandil jagatakse keskuste kohta teavet. 	2025

²⁶ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb digiteenuste ühtset turgu (digiteenuste õigusakt) ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ (COM(2020) 825 final).

Eesmärgid	Osalejad	Meede (meetmed)	Ligikaudne aeg
		<ul style="list-style-type: none"> • Edendatakse asjaomaste asutuste koostööd, et vähendada tarbetuid viivitusi uurimisel ja kohtuvaidlustes, eesmärgiga minimeerida edasist kahju ebaseaduslikult kaubeldud isendile. 	Jätkuv
		<ul style="list-style-type: none"> • Vajaduse korral suurendatakse jõupingutusi konfiskeeritud elusisendite tulemuslikuks loodusesse tagasiviimiseks. 	Jätkuv

4. prioriteet: päritolu-, tarbija- ja transiidiriikide rahvusvahelise partnerluse tugevdamine looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemisel

Eesmärgid	Osalejad	Juhtmeede (-meetmed)	Ligikaudne aeg
15. Suurendada looduslike liikidega kaubitsemise vastase võitluse nähtavust kogu maailmas	Komisjon, kõrge esindaja, liikmesriigid	<ul style="list-style-type: none"> Looduslike liikidega kaubitsemise teema lisatakse korrapäraselt kõrgetasemeliste kahe- ja mitmepoolsete kohtumiste päevakorda. 	Jätkuv
		<ul style="list-style-type: none"> Jätkatakse dialoogi prioriteetsete riikide ja piirkondadega tehnilisel ja poliitilisel tasandil, sealhulgas metsaõigusnormide täitmise järelevalve, metsahalduse ja puidukaubanduse ning metsapartnerluste raames. 	Jätkuv
		<ul style="list-style-type: none"> Tagatakse, et looduslike liikidega kaubitsemist käsitletaks raske kuriteona, sealhulgas rakendades ELi organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse strateegiat (2021–2025), edendades looduslike liikidega kaubitsemist käsitleva protokolliga vastuvõtmist ÜRO rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastase konventsiooni alusel. 	Alates 2023. aastast
16. Tagada, et looduslike liikidega kaubitsemise vastase võitluse toetamiseks kasutatakse ELi kaubanduspoliitikat ja -meetmeid	Komisjon, liikmesriigid	<ul style="list-style-type: none"> Looduslike liikidega kaubitsemise küsimus lisatakse i) peamiste partneritega peetavate kaubandusdialoogide ning ii) WTO kaubanduse ja keskkonna komitee päevakorda. 	Jätkuv
		<ul style="list-style-type: none"> Tulevastesse vabakaubanduslepingutesse, sealhulgas ELi jätkuva toetuse puhul Aafrika mandri vabakaubanduspiirkonna tugevdamiseks, kavandatakse ulatuslikud kohustused võitluseks looduslike liikidega kaubitsemise vastu. 	Jätkuv
17. Tugevdada peamiste ELi-väliste päritolu-, transiidiriikide suutlikkust võidelda looduslike liikidega kaubitsemise vastu ning parandada liikmesriikide, ELi	Komisjon, liikmesriigid, Europol	<ul style="list-style-type: none"> ELi looduslike liikidega seotud õiguskaitseasutuste ametnikke koolitatakse rahvusvahelise koostöö ja selleks kättesaadavate vahendite alal. 	Alates 2023. aastast
		<ul style="list-style-type: none"> Suurendatakse suutlikkust ning pakutakse teaduslikku ja tehnilist koolitust asjaomastele täitevasutustele, prokuröridele ja kohtutele olulistes kolmandates riikides, mida looduslike liikidega kaubitsemine mõjutab, sealhulgas ajakohastatakse riiklikke õigusraamistikke, et võimaldada piiriülest uurimisalast koostööd ja koostööd riikide kohtute vahel. 	Jätkuv

Eesmärgid	Osalejad	Juhtmeede (-meetmed)	Ligikaudne aeg
täitevasutuste ja peamiste kolmandate riikide koostööd		<ul style="list-style-type: none"> Soodustatakse kahepoolseid kontakte, vastastikust koolitamist ja vahetusi. Toetatakse mitteametlikke ja ametlikke piirkondlikke võrgustikke väljaspool Euroopat, näiteks Jaguari võrgustik Ladina-Ameerikas või TWIXi võrgustikud Aafrikas,²⁷ ja soodustatakse nende koostööd Euroopa kolleegidega. 	Jätkuv
		<ul style="list-style-type: none"> Osaletakse i) asjakohaste ülemaailmsete võrgustike, näiteks looduslike liikidega seotud kuritegevuse vastase võitluse rahvusvahelise konsortsiumi (ICCWC²⁸) ja rahvusvahelise keskkonnanõuete täitmise ja täitmise tagamise võrgustiku (INECE), ning ii) kodanikuühiskonna organisatsioonide ja võrgustike, näiteks looduslike liikidega veebis kaubitsemise lõpetamiseks sõlmitud koalitsiooni töös ja toetatakse seda. 	Jätkuv

²⁷ Nt AFRICA-TWIX.

²⁸ Sellesse kuuluvad Interpol, CITESi sekretariaat, Maailma Tolliorganisatsioon, ÜRO narkootikumide ja kuritegevuse büroo ning Maailmapank.